

KINH NGHIỆM LÀM NGHIÊN CỨU KHOA HỌC

Thân chào tất cả các bạn sinh viên,

Việc tham gia vào một đề tài nghiên cứu khoa học (NCKH) đối với sinh viên khi còn ở trường là một việc rất bổ ích và ngày càng được nhiều sinh viên hưởng ứng. Để thực hiện một NCKH đòi hỏi bạn phải vận dụng những kiến thức học được và chính bạn sẽ thực hành chúng trong thực tế. NCKH rất phù hợp với nhu cầu học và phải ứng dụng được thực tế của xã hội ngày nay.

Một NCKH có thể được gọi là một dự án đầu tư nhỏ của các bạn. Tuy nhiên, với dự án này bạn sẽ không bao giờ sợ bị lỗ vốn, mỗi một “dự án” kết thúc đều giúp cho những người chủ của nó thu về cho mình được rất nhiều kinh nghiệm quý báu. Nhưng làm thế nào để chúng ta có thể thành công hơn với đề tài NCKH của mình, khiến chúng hay hơn và có giá trị hơn?

Sau đây, mình xin chia sẻ một vài kinh nghiệm mình đã rút ra được từ quá trình thực hiện đề tài NCKH của mình, chủ yếu là những lỗi các bạn sinh viên chúng ta hay mắc phải:

A. XÁC ĐỊNH LỰA VÀ CHỌN ĐỀ TÀI

1/ Xác định được vấn đề bạn sẽ nghiên cứu là gì?

Bạn không nên tiến hành đề tài của bạn khi bạn chưa xác định rõ chủ đề mà bạn có thể sẽ phải đeo đuổi trong vòng vài hàng tháng trời, hoặc thậm chí cả năm. Vấn đề không rõ ràng thì sẽ dẫn đến kết quả của bạn cũng chẳng sáng sủa hơn.

- Xác định được vấn đề cần nghiên cứu sẽ giúp bạn tìm ra được tên đề tài thích hợp.
Lưu ý: tên đề tài nên ngắn gọn, súc tích và gắn liền với vấn đề bạn đã chọn.
- Vậy có lời khuyên nào khi chọn lựa đề tài?
 - Nghiên cứu một vấn đề phổ biến, là thế mạnh của bạn. Đây là cách chọn đề tài theo kiểu an toàn. Tuy nhiên, nghiên cứu theo cách này bạn sẽ không học hỏi được nhiều.
 - Nghiên cứu một vấn đề mới mẻ và có thể mang lại tác động rộng rãi. Tính mới như thế nào? cũng cần được chỉ rõ. Chắc chắn bạn sẽ nhận được sự chú ý với dạng đề tài này. Việc nghiên cứu một đề tài mới buộc bạn phải tìm hiểu và bỏ công sức. Đây đã là một điểm đáng để người đọc đánh giá cao đề tài của bạn rồi. Bạn sẽ học được rất nhiều với dạng đề tài này.

2/ Xác định được mục tiêu đề tài NCKH đạt được là gì?

Yếu tố quan trọng tiếp theo chính là mục tiêu của đề tài, “Alice cuối cùng cũng phải chọn một con đường để đi” và bạn cũng phải xác định được mục tiêu cho đề tài của bạn. Mục tiêu càng cụ thể càng tốt.

- Mục tiêu rõ ràng sẽ giúp bạn xác định được thời gian cần phân bổ và những gì bạn cần chuẩn bị (*đối tượng cần tiếp cận; thông tin cần thu thập và phương pháp xử lý thông tin; cách tiếp cận thực tế; giải pháp cho những mục tiêu đó; phân công nhiệm vụ cho các từng thành viên trong nhóm, ...*)
- Mục tiêu của đề tài không nên nhiều quá 3 và tốt nhất bạn không nêu ra mục tiêu nào mà bạn không chắc, nếu bạn không muốn cả hội đồng đặt câu hỏi “*tại sao*” về nó.

3/ Chỉ rõ được những lợi ích mà đề tài NCKH sẽ mang lại là gì?

Bên cạnh mục tiêu vốn sẽ chỉ ra được đường hướng đề tài NCKH của bạn sẽ hướng đến, đề tài cũng cần chỉ rõ những lợi ích, tác động có thể có được nơi đề tài.

- Vấn đề nào đề tài nêu ra sẽ góp phần giúp giải quyết các vấn đề trong thực tiễn xã hội?
- Những các nhân, nhóm đối tượng xã hội nào sẽ được hưởng lợi nếu đề tài được ứng dụng?

B. TRÌNH BÀY NỘI DUNG ĐỀ TÀI

- Hãy chắc những điều bạn muốn viết là có căn cứ và có cơ sở rõ ràng. NCKH đòi hỏi sự chuẩn xác và xác thực. Không nên viết những gì bạn đã được nghe mà không có bất kỳ sự kiểm chứng nào.
- Hạn chế viết những câu tối nghĩa thiếu chủ ngữ, vị ngữ và diễn đạt dài dòng. Để làm được điều này thì tốt nhất bạn nên đọc lại và đặt câu hỏi “*liệu không phải là mình họ sẽ hiểu?*”. Đồng thời, giữa các câu, và đoạn nên có sự liên kết với nhau và tránh việc có một ý nhưng được viết đi viết lại nhiều lần.
- Ngôi để xưng hô trong một NCKH:
 - Hạn chế xưng ngôi thứ nhất trong đề tài của bạn.
 - Xưng “*chúng tôi*”, “*người làm đề tài*”, “*nhóm thực hiện đề tài*”,... sẽ là thích hợp hơn.
- Trích dẫn:
 - Trích dẫn nguyên văn phải được đặt trong ngoặc kép;
 - Trích dẫn ý

Khi trích dẫn bất cứ vấn đề gì bạn cũng cần phải ghi rõ nguồn gốc của thông tin được trích dẫn

- Về tài liệu tham khảo: cần tham khảo từ những nguồn trên Internet và từ các thư viện, sách, tạp chí. Nếu có điều kiện bạn nên tham khảo những nguồn từ nước ngoài. Đây là một nguồn thông tin tương đối đáng giá và mới mẻ, điều này cũng cho thấy được nỗ lực của bạn và cái hay của đề tài.
- Bảng biểu, tên bảng biểu và chú thích nên nằm gọn trong 1 trang.
- NCKH không phải công cụ Marketing nên bạn cần thận trọng với những thông tin và hình ảnh sử dụng. Nếu đề tài của bạn không hướng đến một doanh nghiệp, đơn vị cụ thể thì những thông tin và hình ảnh đó không nên chỉ rõ chúng là sản phẩm của một doanh nghiệp, đơn vị cụ thể nào.
- Cuối cùng, nên chuẩn bị cho đề tài của bạn 1 slide trình bày với đầy đủ những thông tin cơ bản.

Trên đây là những thông tin mình xin chia sẻ cùng tất cả các bạn có dự định tham gia vào một đề tài NCKH cũng như những bạn đã và đang trong quá trình thực hiện đề tài NCKH của mình. Mọi kinh nghiệm đều mang tính tham khảo và bất kể đề tài các bạn thuộc lĩnh vực gì đi nữa các bạn cũng nên chọn cho mình một hướng đi riêng, một điểm mới khác biệt. Việc bạn không đi theo một lối mòn buộc bạn phải nỗ lực và dành hết tâm huyết của chính mình và nhờ đó bạn sẽ có được con đường mang nhiều dấu ấn của chính bạn.

Chúc các bạn thành công!

Trịnh Quốc Việt

(Đề tài “Nghiên cứu mô hình hợp tác xã rau mầm tại Củ Chi”, đạt giải ba cuộc thi "Tài năng khoa học trẻ Việt Nam" năm 2011)

Sinh viên lớp QT07ĐB, Khóa 2007 -2011. Trường Đại học Mở Tp. Hồ Chí Minh.

1. TÊN ĐỀ TÀI

Tên đề tài nghiên cứu khoa học cũng một phần nói lên sự hiểu biết và đánh giá về bạn. Đây là giai đoạn mở đầu rất khó khăn. Bởi ai cũng muốn có một đề tài hay. Để khắc phục điều này, có hai cách để xác định tên đề tài nghiên cứu khoa học phù hợp với bạn. Thứ nhất, bạn cần biết bạn giỏi về cái gì? Bạn giỏi về tài chính cụ thể như về lãi suất, tín dụng,... Bạn giỏi về quản trị kinh doanh, vậy bạn giỏi về quản trị chiến lược, quản trị sản xuất, quản trị marketing hay quản trị nhân sự,... Bạn giỏi về các lĩnh vực đời sống. Vậy bạn giỏi về nghiên cứu xã hội hay lý thuyết hay hành vi? Bạn cần xác định bạn giỏi về lĩnh vực gì thì bài nghiên cứu của bạn mới sâu sắc được. Thứ hai, khi bạn không thể

xác định được bạn giỏi về lĩnh vực gì thì hãy chọn đề tài theo sở thích của bạn. Thực hiện một đề tài mà bạn yêu thích và đam mê sẽ là động lực giúp bạn thành công. Hãy thực hiện những gì mình thích khi bạn không rõ ưu điểm của mình. Ngoài ra, các bạn chú ý lựa chọn đề tài của mình nên liên quan đến ngành học của mình. Vì vậy, bạn sẽ có cơ hội vận dụng kiến thức, ôn lại kiến thức đã học cũng như mở rộng thêm kiến thức mới. Và có thể với một đề tài nghiên cứu khoa học thành công, bạn có thể tận dụng bài nghiên cứu đó để làm luận văn tốt nghiệp. Cuối cùng, hãy chọn một đề tài mới, có tính cấp thiết, ứng dụng, tầm quan trọng cao trong thực tiễn. Không nên chọn những đề tài mang nặng lý thuyết có sẵn.

2. HÌNH THỨC

Sau khi xác định được tên đề tài, đề hoàn thành một bài nghiên cứu khoa học hoàn chỉnh, bên cạnh nội dung thì hình thức trình bày tuy chiếm điểm không cao nhưng vô cùng quan trọng. Hình thức rõ ràng, sạch sẽ, đúng quy chế, không sai lỗi chính tả là yếu tố hấp dẫn người đọc. Bạn cần tham khảo về quy định về hình thức theo các quy định của trường như số lượng trang giới hạn khoảng 50, phần phụ lục tham khảo không quá một phần ba nội dung đề tài, đánh số trang ở giữa và trên đầu trang, font chữ Times New Roman, kích cỡ chữ 13, phần danh mục tài liệu tham khảo ghi đúng quy chế,... Ngoài ra bài nghiên cứu của bạn phải đúng quy tắc soạn thảo như trước dấu phẩy không cách, dấu phẩy phải cách. Bạn phải thể hiện bạn là người biết chấp hành luật lệ khi thực hiện đề tài. Hình thức là vô cùng quan trọng đối với một bài nghiên cứu khoa học thành công.

3. NỘI DUNG

Nội dung của bài nghiên cứu khoa học phải làm rõ về một vấn đề cụ thể, hay để trả lời một câu hỏi cụ thể. Nội dung đề tài không nên lan man. Để xây dựng bài nghiên cứu khoa học thành công, theo kinh nghiệm của tôi, trước tiên bạn cần xây dựng một sườn bài hay một mind map tổng quát về các vấn đề cần thực hiện trong đề tài. Từ đó, dựa vào mind map đó để xây dựng bài nghiên cứu. Bạn phải có kế hoạch viết gì trước, viết gì sau, cái nào hỗ trợ cái nào, rồi từ đó sẽ đúc kết được điều gì.

Trong nội dung bài viết, nên tận dụng những công cụ phân tích hiệu quả như excel, spss, biểu đồ, bảng biểu để minh họa số liệu cụ thể, rõ ràng, dễ hiểu. Với spss thật sự là công cụ phân tích định lượng hiệu quả cho các bảng câu hỏi đã khảo sát thực tế, tuy nhiên, các bạn không nên lạm dụng spss quá nhiều hay đưa vào bài nghiên cứu số liệu phân tích quá nhiều vì làm nghiên cứu khoa học không phải phân tích định lượng spss. Bên cạnh phần nội dung bài viết thì phụ lục tham khảo cũng không kém phần quan trọng. Bạn cần có một danh mục tài liệu tham khảo cũng như phụ lục đa dạng. Nên tận dụng tất

cả những gì có liên quan đến bài viết để đưa vào như điều luật, nghị định, thông tư, trang báo, tạp chí, hình ảnh, bản đồ, bảng biểu, sơ đồ....

Ngoài ra, khi tất cả các nguồn tài liệu, số liệu khi các bạn đưa vào trong bài viết, tốt nhất nên trích nguồn cụ thể tên tác giả, tên bài viết, tên sách hay địa chỉ trang mạng mà bạn tham khảo. Đặc biệt là phần phụ lục tham khảo từ các quy định, nghị định, nghị quyết, điều luật, hình ảnh.... Tất cả đều phải rõ ràng. Để thực hiện phần này chuyên nghiệp trong bài viết, bạn nên công cụ “Insert Footnote” trong Microsoft Word. Bên cạnh đó, ngay cả những biểu đồ, bảng biểu do nhóm nghiên cứu của bạn tự thực hiện thì bạn có thể tham khảo cách trích nguồn như “nhóm nghiên cứu phỏng vấn và tổng hợp, tháng 10/2011”.

Cuối cùng, theo kinh nghiệm của tôi, bên cạnh các yếu tố nêu trên bạn cần phải có trách nhiệm với bài nghiên cứu khoa học của mình. Đừng nản chí khi gặp khó khăn, trở ngại. Vì nghiên cứu khoa học là một cuộc thi không đơn giản. Nó đòi hỏi sự đầu tư công phu. Có thể bạn sẽ phải đến nhiều nơi để tham khảo ý kiến chuyên gia hay xin số liệu để hỗ trợ cho đề tài nghiên cứu như sở kế hoạch đầu tư, ngân hàng, sở du lịch, chi cục phát triển nông thôn, các công ty, doanh nghiệp,... Và có thể bạn sẽ gặp khó khăn trong việc hợp tác với các chuyên gia cũng như khảo sát số liệu. Nhưng đừng vội nản chí. Hãy có trách nhiệm với đề tài của mình khi bạn đã quyết định đăng ký thực hiện bài nghiên cứu khoa học. Đó cũng là một kinh nghiệm, một bí quyết để có đề tài nghiên cứu khoa học thành công.

LÊ NGUYỄN PHƯƠNG HỒNG THỦY

LỚP: TN09DB2

EMAIL: thuy_lmph@yahoo.com

Nghiên cứu khoa học là một công việc đòi hỏi khả năng tư duy sáng tạo cùng với sự cần cù, kiên nhẫn của các bạn. Tuy nhiên, công việc nghiên cứu sẽ giúp các bạn rất nhiều trong cách tư duy logic cũng như nâng cao khả năng làm việc nhóm, nâng cao kiến thức... vì thế các bạn nên tham gia công việc này. Dưới đây là một số kinh nghiệm mà nhóm chúng tôi có được sau khi tiến hành nghiên cứu khoa học muốn chia sẻ cùng các bạn:

_ Đầu tiên, bạn hãy bắt đầu bằng một ý tưởng, ý tưởng của bạn có thể nảy sinh bất kì lúc nào. Các bạn đừng lo ngại rằng ý tưởng đó có tốt hay không, có thực hiện được hay không? Vì sau khi tìm hiểu kỹ những vấn đề cần phân tích, bạn sẽ tìm ra cho mình một ý tưởng hoàn thiện nhất, tốt nhất để có thể thực hiện và tham gia vào quá trình nghiên cứu.

Bạn nên lưu ý rằng: Đề tài nghiên cứu sẽ kết nối chặt chẽ với ý tưởng đề ra, vì vậy bạn nên suy xét kỹ khi chọn lựa ý tưởng sao cho ý tưởng ấy phù hợp với nội dung và mục tiêu công trình nghiên cứu của mình nhất.

_ Sau khi xác định ý tưởng sẽ thực hiện, bạn cần tìm đọc các loại hình tài liệu, đề tài nghiên cứu khác liên quan đến nội dung nghiên cứu của mình để tham khảo và phác thảo đề cương nghiên cứu.

_ Tiếp theo, khi có được ý tưởng và đề cương sơ bộ, bạn nên đến gặp các thầy/cô hướng dẫn để xin ý kiến, qua đó, bạn sẽ nhận được sự hướng dẫn, những lời khuyên thật bổ ích để hoàn thiện đề cương và sắp xếp lại nội dung cần trình bày trong đề cương một cách hợp lý, logic.

_ Và đặc biệt, khi tham gia vào quá trình nghiên cứu, bạn sẽ gặp khá nhiều khó khăn và phải tốn nhiều thời gian để thực hiện vì khối lượng công việc khá lớn. Do đó, bạn nên tìm cho mình những người bạn cộng sự cùng quan điểm và cùng thời gian học tập để có thể dễ dàng sắp xếp thời gian thực hiện công việc nhằm mang lại kết quả tốt nhất cho đề tài mình. Trong quá trình làm việc nhóm, đôi khi nảy sinh mâu thuẫn giữa các thành viên trong nhóm, bạn nên biết lắng nghe, chủ động tìm hiểu nguyên nhân để có thể giải quyết mâu thuẫn, khuyến khích, tạo động lực cho cả nhóm cùng vượt qua khó khăn.

Hi vọng với những kinh nghiệm mà nhóm chúng tôi vừa chia sẻ có thể giúp các bạn hoàn thành tốt đề tài nghiên cứu và mang về cho mình kết quả tốt nhất!!!

Nguyễn Châu Hoàng Ánh – Sinh viên lớp TN09D9B02 - Giải ba Nghiên cứu khoa học cấp trường năm 2011.

- Khi chọn đề tài, nên chọn các đề tài nghiên cứu nào có tính thực tiễn và khả thi cao.
- Lập đề cương nghiên cứu rõ ràng và phù hợp với đề tài
- Nên xác định được chính xác mục tiêu và mục đích nghiên cứu.
- Khi nêu cơ sở lý thuyết (nên chú ý rằng cơ sở lý thuyết phải liên quan với đề tài và các vấn đề nghiên cứu trong đề tài)
- Nên chọn mẫu nghiên cứu, một cách chính xác và số lượng nhiều nhiều (khoảng hơn 200 là ok)

- Khi thu thập thông tin cần phải thu thập tại các nguồn đáng tin cậy.
- Phải viết đúng chính tả, văn phong trong sáng và tránh dùng văn nói trong bài nghiên cứu.

Nếu dùng bảng câu hỏi để nghiên cứu thì nên lưu ý:

- Đầu tiên các bạn nên lập một bảng câu hỏi phỏng vấn thử khoảng 10 đến 20 người, sau đó dựa vào kết quả thu được điều chỉnh để đưa ra bảng câu hỏi chính thức để phỏng vấn.
- Bảng câu hỏi không nên quá dài (khoảng 2 mặt giấy A4 là được). Dài quá sẽ làm cho người tham gia phỏng vấn không muốn trả lời.
- Các câu hỏi trong bảng hỏi phải rõ ràng, dễ hiểu, không gây nhầm lẫn cho người tham gia phỏng vấn.
- Các câu hỏi phải tập trung xoáy sâu vào các vấn đề nghiên cứu.

Về phần trích dẫn: nếu trong khi viết bài có sử dụng câu của các tác giả khác thì nên trích dẫn.....Chẳng hạn như: theo Philip Kolter “.....”.

Võ Thị Thúy An – Sinh viên lớp QT07ĐB - Giải nhì cuộc thi Nghiên cứu khoa học cấp trường năm 2011

Trong nghiên cứu khoa học, khâu then chốt đầu tiên và khó khăn nhất là tìm đề tài nghiên cứu. Đề tài nghiên cứu có thể xuất phát từ những vấn đề bình dị trong cuộc sống hằng ngày hoặc trong lời giảng, bài giảng của thầy cô hay một bài báo, một phóng sự trên truyền hình... Tất cả những vấn đề nhỏ nhặt mà bạn thấy hay, thấy tò mò, muốn khám phá và triển khai nó đều có thể trở thành một đề tài nghiên cứu. Tuy nhiên, không phải tất cả những ý tưởng bạn tìm được đều có thể trở thành một đề tài nghiên cứu. Cụ thể là, đề tài nghiên cứu quá khó, vượt xa khả năng của bạn; cũng có thể là đề tài không có dữ liệu nghiên cứu hoặc tài liệu tham khảo... Bạn có thể tham khảo thêm ý kiến của giảng viên hoặc các thành viên trong nhóm (nếu có) về đề tài nghiên cứu của mình.

Cụ thể hóa đề tài nghiên cứu (bằng mô hình nghiên cứu hoặc dàn bài chi tiết) là điều cần thiết giúp bạn hình dung được kết cấu của bài, những vấn đề cần trình bày, tránh

lạc đề. Bạn có thể đọc thêm sách, báo, tạp chí chuyên ngành có liên quan đến đề tài để xây dựng đề cương.

Lưu ý cuối cùng là việc phân bổ thời gian nghiên cứu. Thời gian thực hiện đề tài nghiên cứu thường kéo dài trong suốt năm học. Do đó, bạn cần phân bổ thời gian, tránh để ứ đọng, khi gần đến thời hạn nộp bài (hoặc chỉ còn 1/3 thời gian) mới bắt đầu làm. Ngoài ra, bạn nên xây dựng một thời gian biểu nhằm đảm bảo hài hòa giữa việc học trên lớp và việc nghiên cứu khoa học. Điều đó sẽ giúp bạn đỡ stress và căng thẳng trong suốt thời gian nghiên cứu.

Trần Thị Ngọc Phượng – Sinh viên lớp TN09DB02 - Giải ba cuộc thi Nghiên cứu khoa học cấp trường năm 2011